

ERGONOMIA

1. **Introducció**
 - Definició
 - Necessitat
 - Antecedents històrics
 - Objectius
 - Planificació de l'assignatura
2. **Disseny del consultori dental**
 - Disseny del gabinet dental
 - Requisits bàsics
 - Normatives nacionals i internacionals
3. **Medi ambient en el consultori dental**
 - Àrees de treball
 - Conceptes generals d'il·luminació, d'insonorització i de colorimetria
 - Terres i parets
 - Distribució del mobiliari
 - Tipus de sala operatòria: oberta, tancada i intermèdia
 - Sistemes de comunicació interna
4. **Organització del treball**
 - Organització del material
 - La butaca odontològica: característiques generals
 - La unitat dental: classificació i elements que la componen
 - Tamboret odontològic per al professional i per a l'auxiliar
 - Aparells recomanables
 - Treball en equip i individual: avantatges i inconvenients
5. **Postures de treball**
 - Recordatori elemental sobre anatomia i fisiologia de les estructures implicades en les postures que s'adopten durant l'odontologia operatòria
 - Postures de peu: avantatges i inconvenients
 - Postura asseguda: avantatges i inconvenients
 - Diferents postures del pacient
6. **Posicions ergonòmiques horàries de treball: del professional i de l'auxiliar**
 - Posicions del cap del pacient
 - Posicions bàsiques de treball
7. **Teories actuals sobre les diverses formes de treball: mètodes operatoris a dues, quatre i sis mans**
 - Moviments amb les mans
 - Classificació dels moviments
 - Abordatge del pacient
 - Intercanvi d'instruments en l'odontologia operatòria a quatre mans
 - Aspiració i separació dels teixits tous
 - Recolzament i importància de la sisena mà
8. **Preparació i neteja del consultori odontològic**
 - Preparació del pacient
 - Mesures que cal prendre entre pacients
 - Tasques que cal fer al principi i al final de la jornada laboral

9. **Principis bàsics del maneig de l'instrumental manual i del material rotatori**
Safates preparades: tipus, utilització i codi de colors
10. **Mesures generals d'higiene**
Vies de transmissió de les malalties infeccioses de més incidència en el gabinet dental
Mans: mesures d'higiene
Mobiliari: mètodes de desinfecció en fred
Peces de vestir: mètodes de desinfecció
Normatives internacionals
11. **Neteja manual i mecànica de l'instrumental**
Sabons enzimàtics
Mètodes químics de desinfecció i d'esterilització
Esterilització per calor: autoclau de vapor d'aigua, autoclau química no saturada, calor seca, esterilitzador de boles
Òxid d'etilè
Programa simplificat de desinfecció i d'esterilització en el consultori dental
12. **Organització del sistema de fitxes, d'històries i de registres**
Informació necessària per al consultori
Notes i informació escrita per al pacient
Notes i escrits per a fins diversos
Emmagatzematge de models, fitxes, radiografies, diapositives i fotografies
13. **Informàtica en el consultori: necessitat i funcions**
Aparells: ordinador, impressora, màquina d'escriure, dictàfon, calculadora, fotocopiadora i altres estris
Programari: processador de textos, programa de gestió, programes especials per a consultoris dentals
Administració general del consultori odontològic
Pacients morosos
14. **Fotografia en el consultori dental**
Necessitat i importància: defensa legal
Instrumental fotogràfic general: càmera, pel·lícula, lents, il·luminació i flaix
Instrumental fotogràfic específic: elements per a macrofotografia, càmeres específiques i accessoris
Tècniques fotogràfiques en el consultori dental: de pacients i d'instruments petits
Diapositives de les plaques radiogràfiques: importància
15. **Planificació del tractament dental**
Primera trucada
Primera entrevista amb el pacient. Importància del telèfon
Quadern o agenda de cites
Maneig de la urgència odontològica
Normatives internacionals
16. **Control de qualitat**
Sistemes de control
Revisió del tractament ja realitzat a curt i a llarg termini
Màrqueting intern i extern

- Principis bàsics de cost-benefici
- Rendibilitat
- Assistència
- 17. Selecció del personal auxiliar**
 - Les seves funcions
 - Entrenament per a una millor economia de treball
 - Higienista dental: necessitat i importància
 - Motivació del personal auxiliar
 - Funcions de la secretaria i de la recepció del consultori
 - Tècnic de laboratori dental: funcions
- 18. Motivació del pacient davant el seu problema dental: presa de consciència i formes d'actuació**
 - Temps de maneig de cada acte operatori segons les diferents patologies i l'equip odontològic
 - Diferents campanyes odontològiques de sensibilització a la població
- 19. Relació pacient-odontòleg**
 - Mètodes per disminuir la tensió psíquica
 - Objectius i claus d'èxit en la relació
 - Comportaments que cal evitar
 - Comportaments que cal seguir
 - Tècniques de crítica
 - Ansietats i fòbies davant el tractament dental
 - Problemes que poden presentar les pacients gestants, les persones grans, els nens i els disminuïts físics o mentals
 - Diferents tipus de labilitats psíquiques
- 20. Riscos i salut del personal dental**
 - Cures especials en la vida privada
 - Revisió mèdica anual
 - Mesures de protecció personal
 - Programa actual de prevenció odontològica en poblacions amb recursos escassos
 - Medi rural odontològic
- 21. Necessitat de l'instrumental rotatori en l'odontologia operatòria**
 - Tipus de turbina, peça de mà de clínica, peça de mà de laboratori, contraangle: diferents tipus i aplicacions
 - Manteniment correcte d'aquest instrumental: funcions dels lubricants i greixatge
 - Funcions dels diferents tipus de fresas i dels diversos tipus de tiges
 - Malalties professionals de l'odontòleg
 - Mercuri: utilització, intoxicació, manipulació de l'amalgama
 - Òxid nítrós: conseqüències de la intoxicació (exposició crònica)
 - Radiacions ionitzants: comentari sobre els efectes causats per l'exposició a la radiació
 - Importància del dosímetre
 - Lesions oculars per traumatismes, problemes d'il·luminació i d'exposició a la llum halògena
 - Mesures de prevenció ocular
 - L'orella: causes i conseqüències del soroll en el consultori odontològic
 - Pèrdua d'audició
 - Mesures preventives davant el soroll excessiu i la pèrdua auditiva

Causes d'estrès: mesures de prevenció
Malalties cardiovasculars en la professió odontològica: causes,
conseqüències i mesures de prevenció
El mal de peus: peus plans
Varius: prevenció

Bibliografia

Águila Ramos FJ, Tegiacchi M. Ergonomía en odontología. Barcelona: Jims; 1991

Alcaraz Baños M. La radiología dental en España. Murcia: Editum; 2008

Binhas E, Matchtou P. Guide pratique du contrôle de l'infection au cabinet dentaire. Paris: CdP; 1991

Bössmann K, Heinenberg BJ. Medidas higiénicas en la clínica dental. Barcelona: Doyma; 1992.

Cottone JA, Terezhalmay GT, Molinari JA. Practical infection control in dentistry. Baltimore: Williams & Wilkins; 1996

Lozano de Luaces V. Control de las infecciones cruzadas. Madrid: Avances; 2000

Article

Alexander RG. Practical points to practice efficiency. Part I. J Clin Orthod. Aug. 1975; 9(8):473-83.

Ayers FS. Suggested system for control of patient appointments. J Nebr Dent Assoc. Autumn 1975; 52(1): 6-10

Borea G, Montebugnoli L, Vasconi L. Practice stress under ergonomic and non-ergonomic working conditions. Clinical experimental study. ZWR. 95(7):756-758, Jul. 1986. [Article original en alemany]

Brahe A. Sit-down techniques for stress-free dentistry. Dentalpractice. Mar. 1980; 1(3):91-92

Caux Y, et al. Ergonomics and endodontics: rationalization of the endodontic procedure. Rev. Odontostomatol. Sept-Oct. 1984; 13(5): 352-364

Calatayud J, Alvarez C, Lozano de Luaces V, Toledano M. Prevalencia del dolor de espalda en la práctica odontoestomatológica. Estudio piloto. Arch Odonto Estomatol. Mar. 1991; 17(3) Enllaç

Ehmer D. Working posture during the treatment of a slightly reclining patient. Stomatol DDR. Dec. 1975; 25(12):852-856